

Na temelju članka 6. stavak (1) Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti („Službeni glasnik BiH“, broj 45/04), i članka 2. Naputka o načinu izrade i donošenju tehničkih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj 35/06) na prijedlog Komiteta za tehničke propise Bosne i Hercegovine Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donosi

NAREDBU
O ELEKTRIČNOJ OPREMI NAMIJENJENOJ ZA UPORABU UNUTAR
ODREĐENIH NAPONSKIH GRANICA

Članak 1.
(Predmet)

Ovom Naredbom se propisuju sigurnosni zahtjevi i uvjeti za proizvodnju električne opreme koji se moraju ispuniti prije stavljanja električne opreme na tržište i u uporabu.

Članak 2.
(Definicije)

(1) Definicije koje se koriste u ovoj Naredbi imaju slijedeće značenje:

- a) „električna oprema“ je svaka oprema namijenjena za uporabu u naponskom opsegu između 50 i 1000 V za naizmjeničnu struju i između 75 i 1500 V za istosmjernu struju;
- b) „imenovano tijelo za ocjenjivanje usuglašenosti“ (u daljem tekstu: imenovano tijelo) je tijelo za ocjenjivanje usuglašenosti koje imenuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (u daljem tekstu: Ministarstvo). Imenovati se mogu certifikacijska tijela, inspeksijska (kontrolna) tijela, laboratoriji i ostala tijela;
- c) „prijavljeno tijelo“ je imenovano tijelo za ocjenjivanje usklađenosti koje Ministarstvo prijavljuje Europskoj komisiji za obavljanje postupaka ocjenjivanja usklađenosti i koje je Europska komisija objavila u Službenom glasniku Europske komisije i dodijelila mu odgovarajući identifikacijski broj.

Članak 3.
(Iznimke od primjene)

Ova Naredba se ne primjenjuje na opremu i pojave navedene u Aneksu II ove Naredbe.

Članak 4.
(Sigurnosni zahtjevi)

(1) Električna oprema, proizvedena sukladno s dobrom inženjerskom praksom u području sigurnosti koja je na snazi u Bosni i Hercegovini, može se stavljati na tržište samo ako ne ugrožava sigurnost ljudi, domaćih životinja i imovine, pod uvjetom da je propisno ugrađena i da se ispravno održava i koristi u namijenjene svrhe.

(2) Glavni elementi sigurnosnih zahtjeva iz stavka (1) ovog članka navedeni su u Aneksu I ove Naredbe.

Članak 5.
(Slobodan promet električne opreme)

Kada električna oprema ispunjava zahtjeve iz članka 4. ove Naredbe i uvjete iz čl. 7., 8., 9. i 10. ove Naredbe, ne smije se zabraniti, ograničiti ili ometati njeno stavljanje na tržište iz sigurnosnih razloga.

Članak 6.
(Zabrana postavljanja strožijih zahtjeva)

Poslovni subjekti za opskrbljivanje električnom energijom ne smiju, prilikom priključivanja na elektroenergetsku mrežu ili pri isporuci električne energije, korisnicima električne opreme postavljati strožije sigurnosne zahtjeve od onih koji su propisani u članku 4. ove Naredbe.

Članak 7.
(Pretpostavka o usklađenosti)

(1) Pretpostavlja se da električna oprema proizvedena sukladno bosanskohercegovačkim standardima (BAS), kojima su preuzeti harmonizirani europski standardi (EN), ispunjava osnovne zahtjeve iz članka 4. ove Naredbe.

(2) Listu standarda iz stavka (1) ovog članka objavljuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u „Službenom glasniku BiH“.

Članak 8.
(Sigurnosne odredbe CENELEC-a i IEC-a)

Ako ne postoje standardi iz članka 7. ove Naredbe, smatra se da električna oprema ispunjava osnovne zahtjeve propisane člankom 4. ove Naredbe ako je sukladno sigurnosnim odredbama Europskog komiteta za standardizaciju u elektrotehnici (CENELEC) ili Međunarodnog povjerenstva za elektrotehniku (IEC).

Članak 9.

(Ostale sigurnosne odredbe)

Ako ne postoje standardi iz članka 7. ove Naredbe ili sigurnosne odredbe iz članka 8. ove Naredbe, pretpostavlja se da električna oprema ispunjava osnovne zahtjeve iz članka 4. ove Naredbe kada je proizvedena sukladno sa sigurnosnim odredbama standarda na snazi u državi proizvođača, ako ovaj standard osigurava jednaku razinu sigurnosti koja se zahtijeva u Bosni i Hercegovini.

Članak 10.

(Postavljanje znaka usklađenosti)

(1) Na električnu opremu se prije stavljanja na tržište mora postaviti znak usklađenosti, iz članka 12. ove Naredbe, kojim se potvrđuje njena usklađenost s odredbama ove Naredbe uključujući i postupak za ocjenjivanje usklađenosti iz Aneksa IV ove Naredbe.

(2) Ako nadležni inspekcijski organ iz članka 11. stavak (1) ove Naredbe zahtijeva dodatna pojašnjenja, proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik ili uvoznik mogu u roku koji odredi nadležni inspekcijski organ, priložiti izvješće o usklađenosti električne opreme s odredbama iz članka 4. ove Naredbe, koji je sastavilo imenovano tijelo za ocjenjivanje usklađenosti imenovano sukladno članku 13. ove Naredbe.

(3) Kada električna oprema podliježe zahtjevima drugih propisa kojima se također utvrđuje postavljanje znaka usklađenosti, tada taj znak ukazuje na pretpostavku da je električna oprema usklađena i s odredbama tih propisa.

(4) Kada jedan ili više propisa iz stavka (3) ovog članka dopušta proizvođaču da izabere odredbe propisa koje će primijeniti tijekom prijelaznog razdoblja, znak usklađenosti označava usklađenost samo s odredbama onih propisa koje je proizvođač primijenio.

(5) U slučajevima iz st. (3) i (4) ovog članka, podaci primijenjenih propisa moraju se navesti u dokumentima, obavijestima ili napucima koji se obvezno prilažu uz električnu opremu.

Članak 11.

(Zaštitna klauzula)

(1) Ako nadležni inspekcijski organi Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležni inspekcijski organi) zabrane stavljanje na tržište ili spriječe slobodan promet električne opreme iz sigurnosnih razloga, tada oni o tome moraju odmah obavijestiti Agenciju za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), navodeći posebice:

a) da li se neusklađenost s člankom 4. ove Naredbe može pripisati nedostatku u harmoniziranim standardima iz članka 7., nedostatku u odredbama iz članka 8. ili nedostatku u standardima iz članka 9. ove Naredbe.

b) da li se neusklađenost može pripisati nepravilnoj primjeni tih standarda ili objavljivanja ili činjenici da nije primijenjena dobra inženjerska praksa iz članka 4. ove Naredbe.

(2) Agencija obavještava Ministarstvo o poduzetim mjerama iz stavka (1) ovog članka.

(3) Ministarstvo obavještava države i međunarodne organizacije s kojima je Bosna i Hercegovina zaključila bilateralne ili multilateralne ugovore kojima je stvorena obveza obavještavanja o poduzetim mjerama iz stavka (1) ovog članka.

Članak 12. (Znak usklađenosti)

(1) Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik mora na električnu opremu, ili ako to nije moguće, na ambalažu, naputka za uporabu ili jamstveni list postaviti znak usklađenosti sukladno zahtjevima iz članka 17. st. (1) i (2) ove Naredbe, tako da bude vidljiv, lako čitljiv i neizbrisiv.

(2) Zabranjeno je na električnu opremu stavljati takve oznake koje bi mogle dovesti u zabludu treće osobe glede sadržaja i/ili oblika znaka usklađenosti.

(3) Dozvoljeno je stavljanje i drugih oznaka na električnu opremu, njenu ambalažu, naputak za uporabu ili jamstveni list pod uvjetom da se time ne smanjuje vidljivost i čitljivost znaka usklađenosti.

(4) Iznimno od odredbe članka 11. ove Naredbe:

a) kada mjerodavni inspekcijski organi utvrde da je znak usklađenosti nepropisno postavljen, proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik dužni su uskladiti električnu opremu s odredbama koje se odnose na stavljanje znaka usklađenosti i postupiti na način koji naloži mjerodavni inspekcijski organ;

b) ako se neusklađenost ne otkloni nadležni inspekcijski organi poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi se ograničilo ili zabranilo stavljanje na tržište takve električne opreme ili kako bi se osiguralo njeno povlačenje s tržišta sukladno postupcima propisanim u članku 11. ove Naredbe.

Članak 13. (Tijela za ocjenjivanje usklađenosti)

(1) Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, sukladno članku 12. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti, imenuje tijela za ocjenjivanje usklađenosti električne opreme za izradu izvješća iz članka 10. stavak (2) ove Naredbe.

(2) Ministarstvo objavljuje popis tijela iz stavka (1) ovog članka u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“.

Članak 14.
(Izvoz u treće zemlje)

Ova se Naredba ne primjenjuje na električnu opremu namijenjenu izvozu u treće zemlje.

Članak 15.
(Prestanak primjene ranijih propisa)

(1) Danom primjene ove Naredbe prestaje primjena slijedećih propisa:

- a) Naredba o obaveznom atestiranju grla za sijalice s navojem (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- b) Naredba o obaveznom atestiranju elektronskih aparata za domaćinstvo i sličnu upotrebu (“Službeni list SFRJ”, broj 8/87);
- c) Naredba o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- d) Naredba o obaveznom atestiranju transformatora za razdvajanje i sigurnosnih transformatora za razdvajanje (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- e) Naredba o obaveznom atestiranju elektroenergetskih izolovanih provodnika i kablova (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- f) Naredba o obaveznom atestiranju sklopki za naprave (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88).

(2) Certifikati i atesti izdati na temelju propisa iz stavka (1) ovog članka vrijede do isteka njihove valjanosti.

Članak 16.
(Ovlaštenja za certificiranja i ispitivanja)

(1) Ovlaštenja za certificiranja i ispitivanja, izdana na temelju propisa koji su važili do stupanja na snagu ove Naredbe, ostaju na snazi do objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“ popisa tijela za ocjenjivanje usklađenosti iz članka 13. ove Naredbe, a najkasnije godinu dana nakon početka primjene ove Naredbe.

Članak 17.
(Primjena znaka usklađenosti)

(1) Do pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Europske unije i Bosne i Hercegovine, kao znak usklađenosti koristi se “C” znak usklađenosti, oblika i proporcija propisanih u Aneksu III ove Naredbe.

(2) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Europske unije i Bosne i Hercegovine, kao znak usklađenosti koristi se znak usklađenosti "CE", oblika i proporcija propisanih u Aneksu III a. ove Naredbe.

(3) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Europske unije i Bosne i Hercegovine, u ovoj Naredbi i odgovarajućim Aneksima se umjesto "Izjava o usklađenosti tipa" koristi "EZ izjava o usklađenosti tipa", a umjesto „imenovano tijelo“ koristi „prijavljeno tijelo“.

(4) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Europske unije i Bosne i Hercegovine postupke ocjenjivanja usklađenosti provodit će prijavljena tijela iz članka 2. ove Naredbe.

Članak 18.
(Aneksi)

Sastavni dio ove Naredbe su Aneksi I,II,III,IIIa i IV.

Članak 19.
(Stupanje na snagu)

Ova Naredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“, a primjenjuje se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu.

Broj: 05-2-06-10524/09
07.12.2009..godine
Sarajevo

MINISTAR

Mladen Zirojević

ANEKS I

GLAVNI ELEMENTI SIGURNOSNIH ZAHTJEVA ZA ELEKTRIČNU OPREMU NAMIJENJENU ZA UPORABU U ODREĐENIM NAPONSKIM GRANICAMA

1. Opći uvjeti

- a) Osnovne karakteristike čije poznavanje i uvažavanje osigurava sigurnu uporabu električne opreme sukladno s njenom predviđenom namjenom, moraju biti naznačene na opremi, ili, ukoliko to nije moguće, na priloženom naputku.
- b) Naziv proizvođača, ili robna marka ili žig treba biti jasno otiskan na električnoj opremi, a tamo gdje to nije moguće na ambalaži.
- c) Električna oprema i njeni sastavni dijelovi moraju biti proizvedeni tako da se mogu sigurno i ispravno sastavljati i priključivati.
- d) Električna oprema treba biti projektovana i proizvedena tako da se osigura zaštita od opasnosti navedenih u točkama 2. i 3. ovoga Aneksa, pod uvjetom da se oprema koristi sukladno s predviđenom namjenom i da se propisno održava.

2. Zaštita od opasnosti koje mogu nastati od električne opreme

Sukladno točki 1. ovoga Aneksa trebaju se propisati tehničke mjere kako bi se osiguralo:

- a) da su ljudi i domaće životinje zaštićeni na odgovarajući način od opasnosti, od fizičkih ozljeda ili druge štete koju može izazvati izravan ili neizravan dodir dijelova pod naponom;
- b) da oprema ne stvara temperature, električne lukove ili zračenja koji bi mogli prouzročiti opasnost;
- c) da su ljudi, domaće životinje i imovina zaštićeni na odgovarajući način od neelektričnih opasnosti prouzrokovanih električnom opremom, koje su poznate iz iskustva;
- d) da izolacija mora biti odgovarajuća za predviđene uvjete.

3. Zaštita od opasnosti koje mogu prozročiti vanjski utjecaji na električnu opremu

Sukladno točki 1. ovoga Aneksa moraju se propisati tehničke mjere kako bi se osiguralo;

- a) da električna oprema ispunjava očekivane mehaničke zahtjeve, tako da ljudi, domaće životinje i imovina nisu izloženi opasnosti;
- b) da električna oprema bude otporna na nemehaničke utjecaje u očekivanim uvjetima okruženja, tako da ljudi, domaće životinje i imovina nisu izloženi opasnosti;
- c) da električna oprema ne ugrožava ljude, domaće životinje i imovinu u predviđenim uvjetima preopterećenja.

ANEKS II

OPREMA I POJAVE NA KOJE SE NE PRIMJENJUJE OVA NAREDBA

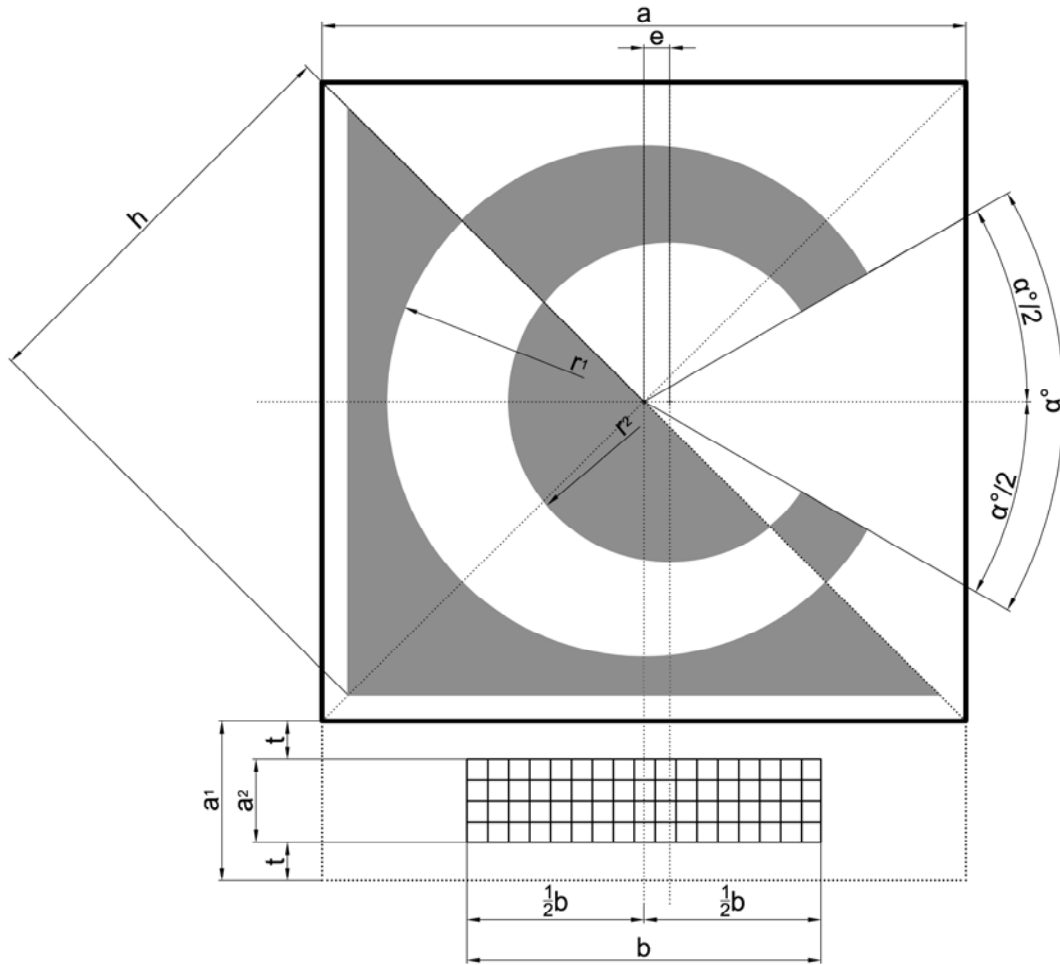
- Električna oprema koja se koristi u eksplozivnoj atmosferi
- Električna oprema za radiologiju i medicinske svrhe
- Električna oprema za putničke i teretne liftove
- Električna brojila
- Utikači i utičnice za uporabu u kućanstvima
- Upravljački uređaji za električne ograde
- Elektromagnetne smetnje
- Specijalizirana električna oprema za uporabu na brodovima, letjelicama ili željeznicama koja je usklađena sa sigurnosnim odredbama donijetim od strane međunarodnih tijela u čijem radu učestvuje Bosna i Hercegovina.

ANEKS III

ZNAK USKLAĐENOSTI I IZJAVA O USKLAĐENOSTI

A. ZNAK USKLAĐENOSTI „C“

- Bosanskohercegovački znak usklađenosti se sastoji od slova „C“, koje ima slijedeći oblik:

$$\begin{aligned} a_1 &= 25/100 \times a \\ a_2 &= 13/100 \times a \\ b &= 55/100 \times a \\ t &= 6/100 \times a \\ \alpha &= 60^\circ \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} r_1 &= 40/100 \times a \\ r_2 &= 25/100 \times a \\ e &= 4/100 \times a \\ h &= 65/100 \times a \end{aligned}$$

- ako je „C“ znak smanjen ili povećan, proporcije date na gornjem crtežu moraju biti zadržane,
- različite komponente „C“ znaka moraju imati istu stvarnu vertikalnu dimenziju, koja ne može biti manja od 5 mm. Od ove minimalne dimenzije može se odstupiti pri označavanju strojeva malih dimenzija.

B. Izjava o usklađenosti

Izjava o usklađenosti mora sadržavati slijedeće elemente:

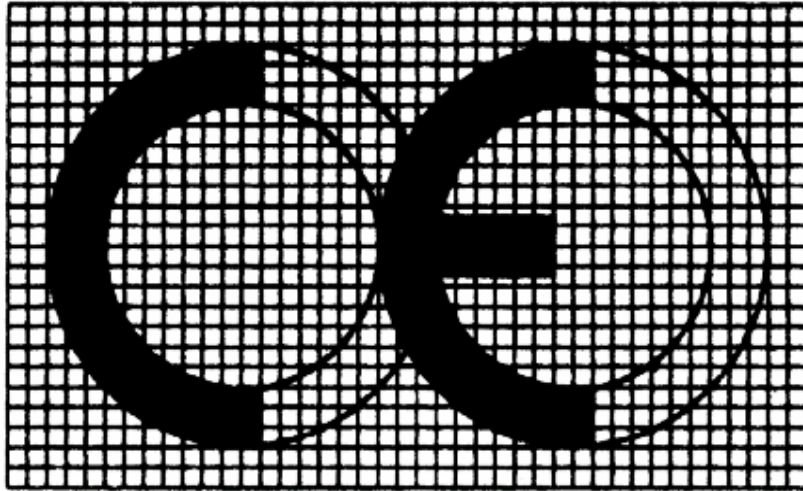
- naziv i adresu proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- opis električne opreme;
- upućivanje na harmonizirane standarde;
- gdje je prikladno, upućivanja na specifikacije na koje se odnosi izjava o usklađenosti;
- identifikaciju potpisnika koji je ovlašten za preuzimanje obveza u ime proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- zadnje dvije cifre godine u kojoj je postavljen „C“ znak usklađenosti.

ANEKS III a

ZNAK USKLAĐENOSTI I IZJAVA O USKLAĐENOSTI

A. "CE" znak usklađenosti

"CE" znak usklađenosti sastoji se od inicijala "CE" koji imaju slijedeći oblik:

- Ukoliko se "CE" znak umanjuje ili uvećava, moraju se poštovati proporcije date na gornjem crtežu.

Različiti sastavni dijelovi "CE" znaka moraju imati iste vertikalne dimenzije koje ne smiju biti manje od 5 mm.

B. EZ izjava o usklađenosti

EZ izjava o usklađenosti mora sadržavati slijedeće elemente:

- naziv i adresu proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- opis električne opreme;
- upućivanje na harmonizirane standarde;
- gdje je prikladno, upućivanja na specifikacije na koje se odnosi EZ izjava o usklađenosti;
- identifikaciju potpisnika koji je ovlašten za preuzimanje obveza u ime proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- zadnje dvije cifre godine u kojoj je postavljen "CE" znak usklađenosti.

ANEKS IV

INTERNA KONTROLA PROIZVODNJE

1. Interna kontrola proizvodnje je postupak kojim proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik izvršava obveze iz točke 2. ovog Aneksa, osigurava i izjavljuje da električna oprema zadovoljava zahtjeve ove Naredbe koji se na nju primjenjuju. Proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik mora postaviti znak usklađenosti na svaki proizvod i sastaviti pisanu izjavu o usklađenosti.

2. Proizvođač mora izraditi tehničku dokumentaciju opisanu u točki 3. ovog Aneksa i on ili njegov ovlaštenu zastupnik mora čuvati tu dokumentaciju na teritoriju Bosne i Hercegovine i na zahtjev, staviti na raspolaganje mjerodavnim inspekcijskim organima u razdoblju od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg proizvoda. Kada ni proizvođač niti njegov ovlaštenu zastupnik nemaju sjedište u Bosni i Hercegovini, za obvezu čuvanja i stavljanja na raspolaganje tehničke dokumentacije odgovorna je pravna ili fizička osoba koja stavlja električnu opremu na tržište Bosne i Hercegovine.

3. Tehnička dokumentacija mora omogućiti ocjenjivanje usklađenosti električne opreme prema zahtjevima ove Naredbe. Dokumentacija mora, u mjeri relevantnoj za takvo ocjenjivanje, sadržavati projekt i podatke o proizvodnji i radu električne opreme.

Dokumentacija mora sadržavati:

- opći opis električne opreme,
- crteže koji se odnose na idejni projekt, radioničke crteže i šeme komponenti, podsklopova, krugova, itd.,
- opise i objašnjenja potrebite za razumijevanje spomenutih crteža i šema i rada električne opreme,
- listu standarda koji su primijenjeni u potpunosti ili djelimično, i opis usvojenih rješenja da bi se ispunili sigurnosni zahtjevi ove Naredbe, u slučajevima kada standardi nisu primijenjeni,
- rezultate proračuna provedenih u fazi projektovanja, izvršenih provjera, itd.,
- ispitna izvješća.

4. Proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik moraju čuvati preslik izjave o usklađenosti zajedno s tehničkom dokumentacijom.

5. Proizvođač mora poduzeti sve potrebite mjere kako bi proizvodni proces osiguravao usklađenost proizvedene električne opreme s tehničkom dokumentacijom, iz točke 2. ovoga Aneksa i sa zahtjevima ove Naredbe koji se na nju primjenjuju.